

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/107/2023
Identifikačné číslo spisu:	6123379236
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123379236.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobcu Spoločenstva vlastníkov bytov Hany Meličkovej 14, 16, 18, Bratislava, Bratislava - mestská časť Karlova Ves, Hany Meličkovej 2989/14, IČO: 30 853 087, zastúpenému advokátom JUDr. Stanislavom Melišekom, Bratislava - mestská časť Ružinov, Sabinovská 8, IČO: 13 962 019, proti žalovanému družstvu Stavebné bytové družstvo Bratislava IV, Bratislava, Polianky 9, IČO: 00 169 731, zastúpenému advokátkou Jozefinou Podhradskou, Bratislava - mestská časť Rača, Mudrochova 13, IČO: 36 071 838, o zaplatenie 5 808,67 eura s príslušenstvom, v konaní vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 60Cb/57/2023, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica vedenom pod sp. zn. 19Up/1327/2023, takto

rozhodol:

Na prejednanie veci je p r í s l u š n ý Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu z Okresného súdu Banská Bystrica postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Mestský súd Bratislava III svoj nesúhlas s postúpením sporu odôvodňuje tým, že v predmetnej veci sa jedná o spotrebiteľský spor, ktorý nespadá pod žiaden z prípadov, ktorý zakladá kauzálnu príslušnosť Mestskému súdu Bratislava III. Základ nároku žalobcu je v Občianskom zákonníku a zákone č. 182/1993 Z. z. Z obsahu žaloby vyplýva, že vzťah medzi stranami sporu sa nespravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Na prejednanie veci je vecne a miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

2. K postúpeniu sporu na Mestský súd Bratislava III došlo v rámci upomínacieho konania postupom podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Najvyšší súd uvádza, že z písomnosti Okresného súdu Banská Bystrica o postúpení veci (č. l. 61) nevyplýva dôvod, pre ktorý došlo k postúpeniu na Mestský súd Bratislava III, a teda aké okolnosti existujúce v čase začatia konania

boli rozhodujúce pre určenie súdu príslušného na prejednanie vecí podľa CSP a aké procesné normy upravujúce príslušnosť súdu použil.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III podľa § 43 ods. 2 CSP prejednal spor o príslušnosť a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci je dôvodný.

4. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

5. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V (veta za bodkočiarkou totožná s vetami za bodkočiarkou v prípade ods. 1 až 3 upravujúcich v poradí sídlo Mestského súdu Bratislava I, Mestského súdu Bratislava II a Mestského súdu Bratislava III, pozn.).

6. V prvom rade bolo úlohou najvyššieho súdu ustáliť, aká konkrétna príslušnosť súdu je predmetom sporu medzi Okresným súdom Banská Bystrica a Mestským súdom Bratislava III. V prípade sporu o miestnu príslušnosť by totiž vzhľadom na postavenie predmetných súdov a § 43 ods. 2 CSP veta za bodkočiarkou bol o ňom príslušný rozhodovať nie najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený, ale súd nadriadený výlučne Mestskému súdu Bratislava III, a teda Krajský súd v Bratislave v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) v spojení s § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z.

7. Už v čase začatia súdneho konania bol účinný zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a zákon č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Dôsledkom tejto reformy okrem iného bolo faktické vytvorenie jedného územného obvodu pre Bratislavu, v rámci ktorého pôsobia štyri súdy tej istej inštancie, ako to vyplýva z § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z. Zároveň došlo k špecializácii výkonu súdnictva aj v rámci týchto mestských súdov, a to na rozdiel od ostatných súdov v postavení okresného súdu už samotným zákonom č. 371/2004 Z. z., teda nie len úpravou obsiahnutou v CSP. Totiž v zmysle § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. došlo k prechodu výkonu súdnictva rozdelením agendy piatich tzv. bratislavských okresných súdov medzi štyri z nich (označované už ako mestské) so zánikom jedného z nich, teda došlo k reorganizácii agendy medzi ostávajúce súdy patriace do obvodu rovnakého krajského súdu a súčasne, ktorých obvod tvorí rovnaký územný obvod. Tomuto prechodu výkonu súdnictva zodpovedá aj úprava vecnej a kauzálnej príslušnosti týkajúca sa tzv. bratislavských mestských súdov obsiahnutá v CSP.

8. Podľa novej právnej úpravy platí, že tam, kde nie je ani jeden z tzv. bratislavských mestských súdov kauzálny príslušný [§ 22 písm. a) CSP, § 23 písm. a) CSP, § 24 písm. a) CSP, § 26 písm. a) CSP, § 27 CSP, § 28 písm. a) CSP, § 29 CSP, § 33 CSP, § 196a ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 9 písm. a) zákona č. 261/2023 Z. z. o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov] alebo výlučne miestne príslušný podľa § 20 písm. c) CSP v spojení s § 45 ods. 1 a 2 exekučného poriadku v znení zmien účinných do 31.03.2017 a k zmenám viažucim sa prechodnými ustanoveniami (ide o súd príslušný v tzv. dobiehajúcich exekučných konaniach), pričom okolnosť rozhodná pre určenie miestne príslušného súdu by bola viazaná na územie Bratislavy, je vždy vecne, ako aj miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV, ako to vyplýva z § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 až 4 zákona č. zákona č. 371/2004 Z. z., § 471c CSP a § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z.

9. V tejto súvislosti považuje najvyšší súd za nevyhnutné poukázať na vzťah jednotlivých druhov

príslušnosti súdu. Každý druh má svoj vlastný účel, samostatné kritériá určenia príslušnosti a aj osobitnú úpravu (čomu zodpovedá aj systematické delenie tretej hlavy prvej časti CSP na jednotlivé diely). Nemožno však uprieť, že tieto sú navzájom prepojené. Príkladom je práve kauzálna príslušnosť. Pomocou pravidla pre určovanie všeobecného miestne príslušného súdu sa určuje kauzálna príslušnosť súd (2Ndc/6/2019). Obdobný vzťah platí aj pri vecnej a miestnej príslušnosti.

10. Upomínací súd ako kauzálna príslušný súd pre upomínacie konanie správne vychádzal z okolností určujúcich miestne príslušný súd, nie však z okolností určujúcich vecne alebo kauzálna príslušný súd, resp. nesprávne aplikoval príslušné procesné normy upravujúce vecnú a kauzálnu príslušnosť súdu. Takáto situácia môže nastať, ak je okolnosť rozhodujúca pre určenie všeobecne miestne príslušného alebo výlučne miestne príslušného súdu (s výnimkou súdu príslušného v tzv. dobiehajúcich exekučných konaniach) viazaná na územie Bratislavy. Toto územie totiž tvoria katastrálne územia jej mestských častí Bratislavy podľa § 3 ods. 1 zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov, pričom tieto časti tvoria okresy Bratislava I až V v zmysle § 9 ods. 1 písm. a) až e) zákona č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 221/1996 Z. z.“) v spojení s nariadením vlády č. 258/1996 Z. z., ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v znení neskorších predpisov, ktorých územný obvod je územným obvodom na výkon súdnictva ako to predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 258/1996 Z. z. a ako to vyplýva z čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a zákon č. 757/2004 Z. z., výkon ktorého je v pôsobnosti všetkých tzv. bratislavských mestských súdov v zmysle § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. Preto inak miestne príslušný súd podľa § 12 ods. 1 CSP nemusí byť zároveň aj vecne alebo kauzálna príslušný súd ako to predpokladá § 12 ods. 2 CSP.

11. V tomto prípade nevyšli najavo iné okolnosti určujúce miestne príslušný súd než adresa sídla žalovaného v zmysle § 15 ods. 1 CSP. Ako vyplýva z § 2 ods. 1 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z., adresa žalovaného je v územnom obvode okresu Bratislava IV, ktorý spolutvorí obvod každého z tzv. bratislavských mestských súdov. Za predchádzajúcej právnej úpravy (účinnnej do 31. mája 2023) územný obvod okresu Bratislava IV tvoril obvod len Okresného súdu Bratislava IV, teda nie obvod ostávajúcich tzv. bratislavských okresných súdov, ako to vyplýva z § 2 ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. (účinný do 31. mája 2023). Zo strany Okresného súdu Banská Bystrica tak došlo k správne určeniu miestne príslušného súdu. Otázkou tak zostáva, či aj súdu vecne alebo kauzálna príslušného, na čo je potrebné posúdiť povahu sporu. Z uvedeného tak vyplýva, že medzi Okresným súdom Banská Bystrica a Mestským súdom Bratislava III nejde o spor o miestnu príslušnosť, ale vzhľadom na špecializáciu výkonu súdnictva tzv. bratislavskými mestskými súdmi s pôsobnosťou v rovnakom územnom obvode, resp. obvodoch a tomu zodpovedajúcu právnu úpravu, o spor o vecnú alebo kauzálnu príslušnosť. Preto je tak daná príslušnosť najvyššieho súdu rozhodovať o tomto spore v zmysle § 43 ods. 2 CSP.

12. Z predloženého spisu vyplynulo, že žalobca sa voči žalovanému domáha zaplatenia určitej sumy, ktorá predstavuje nedoplatok žalovaného na platbách spojených s užívaním bytu. Mesačné preddavky na tieto platby určil žalobca ako spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, a to aj pre žalovaného ako vlastníka príslušného bytu. Z týchto okolností vyznieva, že nedoplatkom žalovaného ako bývalého vlastníka bytu v dome, v ktorom vykonáva správu žalobca sa rozumie nedoplatok na úhradách za plnenia podľa § 7b ods. 1 písm. b) zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“). Vlastník bytu je v zmysle § 7b ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. povinný okrem iného uhrádzať úhrady za plnenia, pričom je tak v zmysle § 10 ods. 6 zákona č. 182/1993 Z. z. povinný robiť mesačne vopred. V tomto ponímaní tak ide o domáhanie sa dlhu voči žalovanému, pričom aktívne vecne legitimovaným sú vlastníci bytov a nebytových priestorov, ktorých v zmysle § 9 ods. 8 písm. b) zákona č. 182/1993 Z. z. v konaní pred súdom zastupuje ich spoločenstvo. Pohľadávka uplatnená v konaní tak má svoj podklad v zákone č. 182/1993 Z. z., pričom z povahy veci vzniká v súvislosti so správou domu, a to medzi vlastními bytov a nebytových priestorov v dome. Jedná sa tak o pohľadávku vyvolanú z občianskoprávneho vzťahu. Nejedná sa tak o spor vyplývajúci z ohrozenia alebo porušenia subjektívneho práva upraveného zákonom

č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, resp. iným zákonom, ktorý upravuje právne vzťahy patriace do obchodnoprávnej agendy.

13. V tejto súvislosti najvyšší súd podporne uvádza, že veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu v uznesení z 28. apríla 2021 sp. zn. 1VCdo/5/2019 vyslovil, že „pravidlá na ochranu spotrebiteľa sa uplatnia aj na zmluvy o výkone správy podľa § 8a zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov uzavreté medzi správcovskou spoločnosťou a vlastníkmi bytov a nebytových priestorov, ktorí sú fyzické aj právnické osoby“.

14. Najvyšší súd poukazuje tiež na uznesenie z 10. októbra 2023 sp. zn. 4Ndob/30/2023, v ktorom najvyšší súd rozhodol o spore v obdobnej veci s totožnými stranami sporu. Najvyšší súd v odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že „v danom prípade nejde o obchodnoprávny spor a vzhľadom na skutočnosť, že predmetom konania je spor občianskoprávneho charakteru, Mestský súd Bratislava III nie je na prejednanie veci kauzálne príslušný“. Najvyšší súd podporne poukazuje tiež na svoje ďalšie uznesenie z 10. októbra 2023 sp. zn. 4Ndob/32/2023, v ktorom rozhodol o spore v obdobnej veci, v ktorej predmetom konania je pohľadávka správcu bytového - právnickej osoby - podnikateľa proti správcovi bytového domu - neziskovej organizácii, a to zo Zmluvy o refakturácii nákladov na vodné, stočné a prevádzku kotolne, vrátane zabezpečenia tepla na ohrev TÚV a vykurovanie uzavretej podľa § 51 Občianskeho zákonníka, že „v konaní ide o vzťah občianskoprávneho charakteru a predmetom konania nie je obchodnoprávny spor“.

15. Najvyššiemu súdu nie sú zrejmé ani iné okolnosti, pre ktoré by bolo možné spor medzi stranami sporu posúdiť ako spor, ktorého povaha je rozhodujúca pre určenie kauzálne príslušného súdu (§ 22 až § 33 CSP, resp. príslušné ustanovenia osobitných predpisov). Má za to, že ide o spor, v ktorom sa uplatňuje občianskoprávny nárok.

16. Vzhľadom na adresu sídla žalovaného a povahu sporu ako občianskoprávneho, v ktorom nie je daná kauzálna príslušnosť súdu, je (vecne a miestne) príslušný súd na prejednanie veci Mestský súd Bratislava IV v zmysle § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 15 ods. 1 CSP a § 2 ods. 2 až 4 zákona č. 371/2004 Z. z.

17. Najvyšší súd tak konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.